

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
24 червня 2020 року,
Протокол № 10

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)
24 червня 2020 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ
СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
для підготовки на третьому освітньому рівні
здобувачів наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право**

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		2
2.	Заплановані результати навчання		3
3.	Програма навчальної дисципліни		5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		6
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	6
	4.2.	Аудиторні заняття	6
	4.3.	Завдання для самостійної роботи аспірантів	6
5.	Методи навчання та контролю		7
6.	Схема нарахування балів		7
7.	Рекомендована література		8
	7.1.	Основна література	8
	7.2.	Допоміжна література	8
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		8

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань – 08 Право
2. Код і назва спеціальності – 081 Право
3. Назва спеціалізації – немає
4. Назва дисципліни – Методика проведення соціологічних досліджень
5. Тип дисципліни – вибіркова
6. Код дисципліни – ВК 27.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна – третій
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається – доктор філософії
9. Курс / рік навчання – другий
10. Семестр – четвертий
11. Обсяг вивчення дисципліни:
 - 1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин) – 3 / 90
 - 2) денна/ заочна форма навчання:
 - аудиторні заняття (годин) – 14
 - % від загального обсягу – 15,5
 - лекційні заняття (годин) – 8
 - % від обсягу аудиторних годин – 57
 - семінарські заняття (годин) – 6
 - % від обсягу аудиторних годин – 43
 - самостійна робота (годин) – 76
 - % від загального обсягу – 84,5
 - тижневих годин:
 - аудиторних занять – 2
 - самостійної роботи – 4
12. Форма семестрового контролю – залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:
 - 1) попередні дисципліни – ОК 1. Філософія науки
ВК 4. Філософія права

- 2) супутні дисципліни – ВК 25. Практична риторика
 3) наступні дисципліни –
 14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Методика проведення соціологічних досліджень» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою «Доктор філософії з права»:

РН-6. Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	мати уявлення про предмет «Методика проведення соціологічних досліджень» як галузі наукового знання
1.2)	визначати предмет методики проведення соціологічних досліджень, її структуру та функції, базові поняття та понятійно-категоріальний апарат;
1.3)	знати зміст і відмінності таких системоутворюючих елементів суспільства як особистість, соціальна група, соціальна спільнота, соціальна організація, соціальний інститут;
1.4)	демонструвати знання з методології, методики та техніки соціологічних досліджень, відтворювати зміст основних структурних складових програми соціологічного дослідження у сфері соціального забезпечення;
1.5)	знати особливості аргументативного дискурсу в професійній діяльності.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати різницю між сформованими на побутовому ґрунті уявленнями та соціологічними категоріями і поняттями;
2.2)	з'ясувати соціологічні закономірності розвитку суспільства, права;
2.3)	сформулювати позицію усвідомленого використання вихідних принципів методики соціологічного дослідження в процесі проведення практичних досліджень;
2.4)	обговорювати роль та значення застосування результатів соціологічних досліджень у процесі дослідницької діяльності;
2.5)	класифікувати вимоги до рівня соціологічної компетенції осіб, які займаються проведенням соціологічних досліджень у сфері викладання та права;
2.6)	обґрунтовувати вплив соціологічної компетентності особистості на її здатність до прийняття осмислених рішень у соціальній та професійній діяльності, особистому житті.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	застосовувати знання з соціології для підвищення власної професійної компетентності, навичок критичного мислення, подолання соціальних стереотипів в галузі права;
3.2)	демонструвати вміння та навички виявлення соціальних проблем у сфері права і пропонувати способи та шляхи їх вирішення;

3.3) застосовувати знання з соціології задля подолання правового нігілізму та корупції в українському суспільстві;
3.4) набути елементарних вмінь та навиків з планування та проведення соціологічних досліджень у сфері освіти та права.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати тенденції розвитку сучасної соціології, виокремлювати соціологічні принципи та знання, необхідні для діяльності в межах спеціальності в галузі освіти та права;
4.2) демонструвати здатність розбивати інформацію на основні структурні складові, аналізувати рекомендовані до вивчення першоджерела з соціології;
4.3) аналізувати суспільні явища за допомогою різноманітних теоретичних соціологічних моделей соціальної взаємодії, соціальної структури, соціальних змін;
4.4) виокремлювати функції соціальних інститутів та діалектику їх взаємодії;
4.5) застосовувати набуті знання у своїй галузі наукового пізнання, а також при аналізі складних проблем інших сфер життєдіяльності суспільства.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) поєднувати елементи соціологічних знань разом з метою отримання цілого з новою системною властивістю, бути здатним підійматися до розуміння суспільства як цілісної соціальної системи;
5.2) інтегрувати та використовувати знання з інших дисциплін при вивченні соціології;
5.3) вільно володіти категоріальним базисом соціології для взаємодії соціологічних теорій з іншими галузями гуманітарного знання;
5.3) розуміти головні засади прикладних соціологічних досліджень;
5.4) обґрунтовувати необхідність соціологічних знань для фахівців з спеціальностей у сфері права та освіти;
5.5) пропонувати шляхи підвищення власної соціологічної культури, розвитку здатності вирішувати дослідницькі проблеми комплексно, виробляти навички критичного мислення в процесі самоосвіти та самовдосконалення;
5.6) узагальнювати соціально важливу інформацію на основі використання різноманітних соціологічних джерел такої інформації.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати значення знань тем з курсу «Методика проведення соціологічних досліджень» для формування високого рівня соціологічної культури працівника сфери освіти та права;
6.2) аргументувати необхідність застосування соціологічних теорій та прикладних соціологічних досліджень у процесі подолання соціальних проблем та реформування системи освіти та права в Україні;
6.3) пояснювати відмінності між різними напрямками та течіями соціології, оцінювати їхній вплив на сучасну соціальну практику;
6.4) пояснювати відмінності між соціологічними школами та оцінювати їх вплив на сучасну юридичну та дослідницьку практику;
6.5) вибирати серед різноманіття соціологічних теорій окремі положення, важливі для формування власної громадянської позиції, особистісного та професійного самовдосконалення та самовираження.

7. Створення (творчість)	
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	виробити усвідомлене ставлення до сучасного стану розвитку суспільства як до процесу, зумовленого історичними та соціальними обставинами, що невинно змінюється; внутрішню готовність до змін, усвідомлення їхньої невідворотності; здатність до прогнозування перспектив розвитку та пошук власного місця у соціумі;
7.2)	демонструвати навички пошукової роботи, здатність самостійно планувати та проводити прикладні соціологічні дослідження, що сприятиме творчій праці в інших галузях навчального процесу, і зокрема в набутті професійних знань та досвіду у сфері юриспруденції;
7.3)	писати есе на актуальні соціологічні теми, враховуючи складність та багатовимірність світу, демонструючи вміння поєднувати й узгоджувати різнопланові тенденції соціального життя;
7.4)	створювати програму прикладного соціологічного дослідження у сфері освіти та права, обґрунтовувати вибірку, складати анкету тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціологія як соціально-гуманітарна наука

Соціологія як наука про суспільство. Предмет, структура та функції соціології. Місце соціології в системі суспільствознавства, її зв'язок з іншими науками. Об'єкт і предмет соціології. Основні методологічні засади соціології як науки. Специфіка соціологічного аналізу соціальних явищ. Ціннісний підхід у соціології. Теоретична, емпірична, фундаментальна, прикладна соціологія.

Тема 2. Методологія та методика соціологічних досліджень

Методологія, її рівні і функції у здійсненні та організації соціологічного пізнання. Методологічні принципи соціологічної теорії. Види методологічного аналізу: аналіз принципів пізнання, онтологічні проблеми соціологічного пізнання, аналіз теоретичних і емпіричних аспектів пізнання, аналіз понять, проблем, теорій.

Проблема достовірності соціологічного знання і його обґрунтованості. Методи соціологічного дослідження.

Тема 3. Організація та основні етапи соціологічних досліджень

Сутність соціологічного дослідження. Функції та особливості соціологічних досліджень. Проблеми погодження науково-теоретичних, методичних та організаційно-технічних процедур з цілями дослідження. Послідовність процедур дослідження та координація діяльності його учасників. Головні нормативні вимоги до організації соціологічного дослідження.

Види соціологічного дослідження. Розвідувальне (пошукове), описове, аналітичне дослідження. Етапи соціологічного дослідження. Етапи та процедури: підготовчий, оперативний, результуючий. Етапи проектування інструментарію дослідження. Труднощі і помилки в організації соціологічного дослідження. Параметри складності об'єкта дослідження в соціальних науках.

Тема 4. Методика збору, обробки, аналізу та інтерпретації соціальної інформації

Програма соціологічного дослідження як інструмент реалізації його стратегії. Програма соціологічного дослідження, компоненти, етапи. Поняття вибірки. Методи збирання соціологічної інформації. Опитування та його види. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології. Методи обробки та аналізу емпіричних даних. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень. Комп'ютерні програми обробки соціологічних даних. Підготовка практичних рекомендацій.

Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин						
	Денна форма / Заочна форма						
	усього	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.	л	
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Соціологія як соціально-гуманітарна наука	23	2	2	-	-	19	-
Тема 2. Методологія та методика соціологічних досліджень	21	2	-	-	-	19	-
Тема 3. Організація та основні етапи соціологічних досліджень.	23	2	2	-	-	19	-
Тема 4. Методика збору, обробки, аналізу та інтерпретації соціальної інформації	23	2	2	-	-	19	-
Усього годин	90	8	6	-	-	76	-

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота аспірантів

4.3.1. Самостійна робота аспірантів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи аспірантів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Самостійна робота аспірантів заочної форми навчання передбачена навчальним планом у формі виконання домашньої контрольної роботи.

4.3.5. Завдання для самостійної роботи аспірантів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдові презентації.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;

Поточний контроль знань аспірантів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліцопитування аспірантів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку. Структура залікового білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів аспірантам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих аспірантом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень. Острог : 2001. 185 с.
2. Гречихин В.Л. Лекции по методике и технике социологических исследований. Москва : Изд-во МГУ, 1988. 232 с.
3. Єрескова Т. В. Методологія та методи соціологічних досліджень : практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Єрескова, О. В. Мазурик, Н. О. Никифорова. Донецьк : Східний видавничий дім, 2011. - 230 с.
4. Методичні рекомендації до вивчення теми “Методологія і методика соціологічних досліджень” / Укл. В.П.Савельєв. Київ : НМК ВО Мінвузу УРСР, 1990. 18 с
5. Методические указания по организации выборки в социологическом исследовании / Сост.Н.Н.Чурилов. Киев : КИНХ, 1990. 20 с.
6. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. Київ : Наук. думка, 1996. 232 с.
7. Піча В.М., Вовканич С.Й., Маковецький В.М. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень. Львів : 1996. 34 с.
8. Рабочая книга социолога. Москва : Наука, 1983.477 с.
9. Словарь прикладной социологии. – Минск : Изд-во Минского ун-та, 1984. 317 с.
10. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Методология и методы социологических исследований: Учеб.пособие. Киев : МАУП, 2000. 304 с.
11. Технології прикладних соціологічних досліджень : навч.-метод. посібник / наук. ред. Ю. Саєнко. Київ : Ін-т соціології, 2003. 124 с.
12. Ядов В.А. Социологическое исследование: методология, программа, методы. Самара : Самарский университет, 1995. 331 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Городяненко В.Г. Социологический практикум: Учебно-методическое пособие. Київ : “Академия”, 1999. 160 с.
2. Давыдюк Г.П. Прикладная социология. Минск : Высшейш. шк., 1979. 224 с.
3. Здравомыслов А.Г. Методология и процедура социологических исследований. Москва : Мысль, 1969. 205 с.
4. Михайлов С. Эмпирическое социологическое исследование. Москва : Прогресс, 1975. 383 с.
5. Экспертные оценки в социологических исследованиях. / С.Б. Крымский, Б.Б.Жилин, В.И.Паниотто и др. Киев : Наук. думка, 1990. 320 с.
6. Кракович Д., Сердюк А. Интервьюирование в социологическом исследовании. Учеб. пособие. Киев : РНПСЦ КМА, 1992. 27 с.
7. Паниотто В.И., Максименко В.С. Количественные методы в социологических исследованиях. Киев : Наук. думка, 1982. 272 с.
8. Ручка А.А. Ценностный подход в системе социологического знания / АН Украины, Ин-тут философии. Киев : Наукова думка, 1987. 156 с.

9. Саганенко Г.И. Надежность результатов социологических исследований. Ленинград : Наука, 1983. 189 с.
10. Социологический справочник / Под ред. В.И.Воловича. Киев : Политиздат Украины, 1990. 382 с.
11. Яковенко Ю.И., Паниотто В.И. Почтовый опрос в социологическом исследовании. Киев : Политиздат Украины, 1988. 139 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Журнал “Соціологія: теорія, методи, маркетинг”.
2. Журнал “Социологические исследования
3. http://www.librarv.tane.edu.ua/files/EVD/m_socio_komp.pdf <http://dozkontrol.ucoz.ua>
4. <http://library.if.ua/books/138.html>

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни – завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, доктор філософських наук, професор

_____ Л. А. Виговський

14 травня 2020 року

Схвалено кафедрою філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання

14 травня 2020 року, протокол № 10.

Завідувач кафедри _____ Л. А. Виговський

14 травня 2020 року

Декан факультету управління та економіки

_____ Т. В. Терещенко

14 травня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 18 червня 2020 року, протокол № 8.

Голова методичної ради _____ І.Б. Ковтун

18 червня 2020 року